Dunakanyar Kultúrtáj és Környezetvédelmi Egyesület
Nyilvántartási szám: 11-02-0002247
Pilismarót Kossuth L. u. 5/a
e-mail: dunakeke@dunakeke.hu

A DUNAKÉKE szakmai észrevételei Pilismarót Község Önkormányzata 2026–2029 évekre szóló Gazdasági Programjához

Köszönöm a lehetőséget, hogy a Dunakanyar Kultúrtáj és Környezetvédelmi Egyesület nevében elmondhatom a Gazdasági Programmal kapcsolatos szakmai észrevételeinket.

Előre szeretném leszögezni, hogy nem az a célunk, hogy mindenáron bíráljuk a dokumentumot. Örülünk annak, hogy végre elkészült a Gazdasági Program, ugyanakkor úgy látjuk, hogy jelenlegi formájában nem ad megfelelő iránymutatást Pilismarót következő éveire. Ezért készítettük el ezt az elemzést.

Álláspontunk szerint a dokumentum jelenlegi formájában nem kellően előkészített, és nem tölti be azt a stratégiai szerepet, amelyet egy gazdasági programmal szemben elvárhatunk.

A Gazdasági Program nem a mai Pilismarótból indul ki, hanem jelentős részben egy több mint huszonöt évvel ezelőtti településfejlesztési koncepció céljait ismétli meg, anélkül hogy azok megvalósulását vagy aktualitását értékelné.

1. A Gazdasági Program alapjául szolgáló szempontok felülvizsgálatának hiánya

A Gazdasági Program 3. és 4. oldalán a dokumentum felsorolja azokat a szempontokat, amelyek alapján 26 évvel ezelőtt az akkori önkormányzat a hosszabb távú fejlesztési elképzeléseit határozta meg. Ezzel azt sugallva, hogy jelenleg is ezek a hosszú távú célok.

A felsorolt fejlesztési elképzelések jelentős része elavult. A jelen Gazdasági Program nem mutatja be:

- mely célkitűzések valósultak meg;
- melyek veszítették aktualitásukat;
- melyeket indokolt elhagyni vagy módosítani;
- milyen új fejlesztési irányok váltak szükségessé az elmúlt több mint húsz év során.

Ennek következtében a dokumentum olyan fejlesztési célokat is változatlanul szerepeltet, amelyek a település jelenlegi állapotát már nem tükrözik, illetve amelyek megvalósíthatósága időközben alapvetően megváltozott.

Például a műanyag üzem kiköltöztetése, nyugdíjas-ház, SOS gyermekfalu, régi hajóállomás eredeti funkciójának fejlesztése, erdészeti központ áthelyezése az Ady utcába.

Nem egyértelmű, hogy mit jelent a 'Nagy-Öböl kivezetésének biztosítása', és a Gazdasági Program nem ad választ arra, hogy ez milyen műszaki vagy természetvédelmi beavatkozást jelentene.

Nem derül ki az sem, hogy a program milyen vízgazdálkodási szemléletet kíván követni. Az országos vízgazdálkodási és klímaadaptációs szemlélet ma már a vízmegtartást és a természetalapú vízgazdálkodási megoldásokat részesíti előnyben, miközben a Gazdasági Program nem fogalmaz meg erre vonatkozó stratégiát.

A felsorolás önmagában nem elég, el kellett volna végezni egy megvalósulási értékelést, valamint felvázolni, hogy az elmúlt 26 évben milyen új fejlesztési igények léptek fel.

Igaz, hogy az új fejlesztések között felmerült a bölcsőde kiépítése, de ezt a mostani önkormányzat 2023-ban már egyszer elvetette.

A Gazdasági Program nem a jelenlegi települési helyzetből indul ki, hanem egy korábbi koncepció célkitűzéseit ismétli meg, megfelelő stratégiai felülvizsgálat nélkül.

2. A Gazdasági Program tartalmi hiányosságai

A Gazdasági Program több helyen olyan szerkesztési és tartalmi pontatlanságokat tartalmaz, amelyek egy három évre szóló stratégiai dokumentum esetében nem szerencsések.

A 10. oldalon a helyi adókról szóló fejezetben az alábbi mondat szerepel:

***„...termelő vállalkozás nem működik* Dömösön.”**

Pilismarót gazdasági programjában egy másik település nevének szerepeltetése arra utal, hogy a dokumentum véglegesítése során nem történt meg a teljes körű tartalmi ellenőrzés és nem lehet tudni, hogy milyen adatokra épül. Egy ilyen jellegű stratégiai dokumentumnál különösen fontos a pontosság és a településre vonatkozó adatok gondos felülvizsgálata.

3. Nem derül ki, mi a legfontosabb.

A program sok fejlesztési ötletet felsorol, de nem mondja meg, hogy ezek közül melyeket szeretné az önkormányzat valóban megvalósítani a következő három évben.

Nem tudjuk: mi az elsődleges cél, mi várhat még éveket, mihez van pénz, és mi az, ami csak hosszabb távú elképzelés.

4. Hiányoznak a mérhető számok, vagyis nem lehet majd számon kérni.

A program végén nem lesz megállapítható, hogy sikeres volt-e az önkormányzat munkája. Nem szerepelnek: konkrét vállalások, határidők, felelősök, mérhető eredmények.

Így a fennmaradó 3 év múlva sem lehet eldönteni, hogy a vállalt célok teljesültek-e.

5. A fejlesztések pénzügyi megalapozása nem jelenik meg

A programban szereplő beruházásokhoz nem kapcsolódik:

- becsült költség,
- finanszírozási forrás,
- pályázati háttér,
- a megvalósítás ütemezése és nincsen hatásmérés

Így nem ítélhető meg, hogy az egyes célkitűzések milyen realitással valósíthatók meg a következő három év során.

6. A célok mellett hiányoznak a megvalósítás eszközei: a legtöbb helyen hiányzik a: hogyan? kérdésre a válasz

A program sokszor leírja, hogy mit szeretne elérni, de nem mondja meg, hogyan.

Például:

- hogyan történne a patakok revitalizációja, annak fényében hogy 2026.03.18-i észrevételünkre a mai napig nem érkezett válasz
- hogyan fejlesztenék a Duna-partot;
- hogyan hasznosítanák a Heckenast-villát
- hogyan valósulna meg a kerékpáros turizmus fejlesztése
- hogyan akarja növelni a vendégéjszakák számát, és mihez képest?
- Hogyan és hova akar fogadó tereket létrehozni. Nincsenek számok.

Egy gazdasági programnak nem vágyakat kell megfogalmaznia, hanem a megvalósítás módját is be kell mutatnia. A fejlesztési célok felsorolása önmagában nem elegendő annak megítéléséhez, hogy azok milyen szakmai szemlélet alapján valósulnának meg.

7. Hiányzik a település egyedi értékeire épülő stratégiai szemlélet

Pilismarót kiemelkedő természeti és kulturális örökséggel rendelkezik. Ennek ellenére a gazdasági programban nem jelenik meg olyan átfogó jövőkép, amely a település egyedi adottságaira építené a fejlődést.

Különösen hiányoljuk

- a Dunakanyar kultúrtáji szemléletének megjelenítését,
- a táji örökség stratégiai szerepének meghatározását,
- az örökségalapú fenntartható turizmus fejlesztését,
- a természetvédelmi és kulturális értékek integrált kezelését.

8. A fenntarthatóság korszerű szemlélete nem jelenik meg kellő súllyal

A dokumentum ugyan említi a környezetvédelmet, azonban nem foglalkozik részletesen olyan napjainkban meghatározó kérdésekkel, mint

- klímaadaptáció,

- biodiverzitás megőrzése,
- természetalapú megoldások alkalmazása,
- zöld-kék infrastruktúra fejlesztése,
- ökoszisztéma-szolgáltatások megőrzése.

9. A civil szervezetek szerepe nem kellően kidolgozott

A gazdasági program említi az együttműködés fontosságát, azonban nem tartalmaz konkrét elképzeléseket arra vonatkozóan, hogy a helyi civil szervezetek milyen módon kapcsolódhatnak be a település fejlesztési feladataiba.

Álláspontunk szerint a település fejlődésének fontos erőforrását jelentik azok a civil közösségek, amelyek természetvédelmi, kulturális örökségvédelmi és közösségépítő tevékenységet végeznek.

10. Több fejlesztés olyan ingatlanokra épül, amelyek nem az önkormányzat tulajdonában vannak.

A program több fontos fejlesztést is magántulajdonú ingatlanokon képzel el (például a Heckenast-villa, a Szeleczky-villa vagy a Nagy-öböl egyes területei).

Arról azonban nem ír, hogy egyeztettek-e a tulajdonosokkal, van-e megállapodás, milyen jogcímen valósulhatnak meg ezek a fejlesztések. Ezért nem látható, hogy ezek valódi, előkészített beruházások, vagy egyelőre csak elképzelések. A gazdasági tervnek elsősorban az Önkormányzat elképzeléseit és fejlesztéseit kell tartalmaznia, nem lehet bizonytalan magánbefektetésekre építeni.

11. Településüzemeltetés

A településüzemeltetéssel foglalkozó fejezet elsősorban a hagyományos önkormányzati feladatokra koncentrál, ugyanakkor nem fogalmaz meg olyan korszerű fejlesztési irányokat, amelyek ma már egy település hosszú távú fenntartható működésének alapvető elemei.

Hiányzik többek között:

- a zöld-kék infrastruktúra tudatos fejlesztése;
- a csapadékvíz helyben tartását és a klímaadaptációt szolgáló megoldások;
- a megújuló energiaforrások helyi hasznosításának lehetőségei;
- az energiaközösségek kialakításának vizsgálata;
- az energiatárolási lehetőségek figyelembevétele;
- az önkormányzati intézmények energiahatékonyságának javítására vonatkozó stratégia;
- a település klímavédelmi és alkalmazkodási céljainak meghatározása.

Mindezek olyan kérdések, amelyek ma már nem jövőbeni lehetőségek, hanem a településüzemeltetés meghatározó elemei. Egy 2026–2029 közötti időszakra szóló gazdasági programban indokolt lenne ezekkel érdemben foglalkozni.

A településközpont beépíthetőségének növelése önmagában nem tekinthető korszerű településfejlesztési iránynak. A klímaváltozás hatásaira tekintettel ma már a zöldfelületek megőrzése és növelése, valamint a zöld-kék infrastruktúra fejlesztése élvez elsőbbséget.

Ezt tükrözi a 282/2024. (IX. 30.) Korm. rendelet is, amely a települések klímaállóságának növelését, a biológiai sokféleség védelmét és a megfelelő zöldfelület-ellátottság biztosítását kiemelt célként határozza meg.

Különösen hiányzik egy átfogó klímaadaptációs és vízmegtartási stratégia. A program nem tér ki arra, hogy a település milyen természetalapú megoldásokkal kívánja növelni a víz helyben tartását, csökkenteni az aszály hatásait vagy fejleszteni a vízfolyások ökológiai állapotát.

12. A környezetvédelmi célok túl általános megfogalmazása

A Gazdasági Program több helyen támogatandó környezetvédelmi célokat fogalmaz meg – például a zöldítés, a fásítás –, azonban ezek megvalósításának módját nem ismerteti.

A dokumentumból nem derül ki:

- milyen szakmai koncepció alapján valósulnának meg ezek a fejlesztések;
- mely területeket érintik;
- milyen természetvédelmi vagy településüzemeltetési célokat szolgálnak;
- milyen ütemezésben és milyen forrásból valósulnának meg.

A „folyópartok rehabilitációja” pedig túl általános megfogalmazás. Pilismarót egyetlen folyója a Duna, ezért célszerű lenne egyértelműen megjelölni, hogy a Duna mely partszakaszain, milyen beavatkozásokkal és milyen célból kíván az önkormányzat fejlesztéseket megvalósítani.

A közparkok és zöldfelületek fejlesztésénél indokolt lenne az ökoszisztéma-szolgáltatások figyelembevétele is.
Ennek hiányában a célkitűzések inkább általános szándéknyilatkozatnak tekinthetők, mint előkészített fejlesztési programok

13. Összegzés

A gazdasági Programban sok helyen az ige mögött nincs tartalom:

fejlesztjük" – de nem derül ki hogyan;

- **"rehabilitáljuk"** – de nem derül ki mit jelent;
- **"zöldítjük"** – de nem derül ki mivel;
- **"hasznosítjuk"** – de nem derül ki milyen jogi és pénzügyi alapon.

Összességében úgy látjuk, hogy a Gazdasági Program jelenlegi formájában nem ad valódi iránymutatást Pilismarót következő három évére. Számos helyen célokat fogalmaz meg, de a célok

mögött hiányzik a tartalom. Nem derül ki, hogy az önkormányzat milyen szakmai szemlélettel, milyen eszközökkel és milyen forrásból kívánja ezeket megvalósítani.

Több fejezete régi dokumentumokat ismétel, miközben hiányzik a település jelenlegi helyzetének értékelése és a jövő kihívásaira adott válasz.

Úgy gondoljuk, hogy Pilismarót ennél átgondoltabb, korszerűbb és a település jelenlegi helyzetére, valamint jövőbeli kihívásaira épülő gazdasági programot érdemel., ezért kérjük a Pénzügyi és Településfejlesztési Bizottságot, hogy a Gazdasági Program jelenlegi formájában történő elfogadását ne támogassa, hanem kezdeményezze annak átdolgozását.

Pilismarót, 2026. 06. 30.

Korcsák Mónika
elnök